

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

ВОЗНЯКОВСЬКА К. А.,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
(Чернівецький юридичний інститут
Національного університету «Одеська юридична академія»)

УДК 346.1:631

**ЩОДО СКЛАДОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ ЛІКВІДНОСТІ
ТА ПРОБЛЕМНОСТІ У КАТЕГОРІЇ НЕСПРОМОЖНОСТІ БАНКУ**

Стаття присвячена аналізу проблемних аспектів неспроможності банківських установ на сучасному етапі економіко-правових реформ в Україні, аналізу складових елементів ліквідності та проблемності у порядку визнання банку неплатоспроможним, а також формулюванню висновків і пропозицій, спрямованих на вдосконалення банківського законодавства у зазначеній сфері.

Ключові слова: неспроможність банківських установ, проблемний банк, ліквідність банківської установи, вимоги Національного банку України, державне регулювання банківської діяльності.

Статья посвящена анализу проблемных аспектов несостоятельности банковских учреждений на современном этапе экономико-правовых реформ в Украине, анализу составляющих ликвидности и проблемности в порядке признания банка неплатежеспособным, а также формулировке выводов и предложений, направленных на совершенствование банковского законодательства в указанной сфере.

Ключевые слова: несостоятельность банковских учреждений, проблемный банк, ликвидность банковского учреждения, требования Национального банка Украины, государственное регулирование банковской деятельности.

The article is devoted to the analysis of problem aspects of insolvency of banking institutions at the present stage of economic and legal reforms in Ukraine, analysis of liquidity components and problems in order to recognize the bank as insolvent, as well as the formulation of conclusions and proposals aimed at improving banking legislation in this area.

Key words: insolvency of banking institutions, problem bank, liquidity of a banking institution, requirements of the National Bank of Ukraine, state regulation of banking activities.

Вступ. Поняття «неплатоспроможність банку» має низку правових та економічних чинників, на яких ґрунтуються чинне банківське законодавство та відповідні функції державних органів контролю та нагляду у цій сфері. Зустрічаються поняття проблемності, слабкості, неліквідності та інші наближені до поняття «неспроможність банківської установи». Без чіткого визначення з обсягом кожного із цих понять, а також ролі економічних складових елементів у змісті правового поняття «неплатоспроможність банківської установи» дуже складно розраховувати на забезпечення однаковості правозастосування в діяльності НБУ та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб щодо визнання банків неплатоспроможними та виведення їх із ринку чи вжиття інших владних заходів, які впливають на права інвесторів, вкладників та засновників цих господарюючих суб'єктів.

Поняття «платоспроможність банківської установи» у різні часи досліджували численні економісти, фінансисти та юристи. Серед відповідних робіт виділяються роботи Б.М. Полякова, О.М. Лобач, А.В. Олійник, І.В. Воловник, С.М. Бондар. Водночас досі чітко не визначено обсяг елементів ліквідності та проблемності в діяльності банківської установи, які здатні, відповідно до принципів пропорційності та правової визначеності, формувати зміст категорії неплатоспроможності банківської установи.

Постановка завдання. Метою цієї статті є встановлення складових елементів ліквідності та проблемності у категорії неспроможності банку.

Результати дослідження. Традиційно платоспроможність визначається як можливість своєчасно погасити свої платіжні зобов'язання наявними грошовими ресурсами. Оцінка платоспроможності здійснюється на основі характеристики ліквідності поточних активів, тобто часу, необхідного для перетворення їх на готівку [1, с. 23]. Водночас залишаються невстановленими обсяг та якість платіжних зобов'язань, що є причиною неплатоспроможності, а також застосовується застаріла конструкція прив'язування ліквідності до процесу «перетворення поточних активів на готівку». Ліквідність, якщо зважати на сучасну банківську модель ведення бізнесу, давно не є тим предметом, на підставі якого може визнаватися безпроблемність банківської установи та ставитися питання про «неліквідність» її активів.

Справа полягає у тому, що готівкові гроші давно припинили бути мірилом грошового обігу як такого. Невипадково у Законі «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» у ст. 3 чітко зазначено, що кошти існують у готівковій формі (формі грошових знаків) або безготівковій формі (формі записів на рахунках у банках). Можна піти й далі, вказавши, що основу ліквідності банківської установи можуть становити не лише гроші, але й інші об'єкти речових прав, здатних бути швидко перетвореними на гроші.

Принаймні, треба звернути увагу на ґрунтовні наукові дослідження, автори яких справедливо узагальнюють зарубіжні підходи до банківської діяльності, виділяючи, крім таких найліквідніших об'єктів, як гроші, також «високоліквідні активи» II групи, що включають в себе, як правило: доходні активи, до яких належать грошові кошти на користь банку, готівка в дорозі (у процесі інкасації): 1) державні цінні папери, цінні папери місцевих органів влади, для яких існує вторинний ринок обігу, векселі першокласних векселедавців; 2) кредити та інші платежі на користь банку від його першокласних 11 позичальників із термінами виконання (погашення) в наступному місяці. Для більшості активів цієї групи існує вторинний ринок. У разі дострокової реалізації такі активи можуть бути переведені в грошові кошти в найкоротший строк із мінімальними реалізаційними витратами (мінімальною втратою своєї вартості). Крім того, виділяються III група – «ліквідні активи: портфель короткострокових кредитів і цінних паперів, а також зазначається: «Ступінь ліквідності того чи іншого активу визначається його властивістю зберігати свою номінальну вартість без змін. Така властивість активу перебуває в протилежній залежності від ризиковості» [2, с. 10–11]. Отже, коли йдеться про «ступінь ліквідності», не можна говорити про статистику відповідного поняття. Воно має ґрунтуватися на гнучких показниках, хоча дійсно, з погляду права, це становить значну проблему, адже не дає змоги однозначно відповісти на запитання про момент виникнення факту неліквідності банківської установи.

В одній із робіт зазначається: «Ліквідність банку варто розглядати як здатність банку виконувати свої зобов'язання не тільки своєчасно, але й без суттєвих втрат» [3]. Такий підхід є, скоріше, економічним, аніж юридичним. Адже втрати банку, якщо вони дали банку змогу виконати зобов'язання перед своїми контрагентами в повному обсязі, не можуть вважатися проблемною ситуацією із погляду юридичних наслідків та зобов'язальних відносин. Водночас такий підхід вказує на потреби врахування більшого числа чинників у разі визнання банку неплатоспроможним, аніж це можна зробити простою вказівкою на невиконання певних зобов'язань банку перед іншими особами.

Платоспроможність банку саме тому виділяється серед понять платоспроможності інших суб'єктів, що банківська установа, як й інші фінансово-кредитні установи, має надзвичайно розгалужені економічні та юридичні показники діяльності, які формують складний комплекс грошових, кредитних, резервних, репутаційних та інших елементів їх правового та економічного стану. Цей комплекс не може бути зведений до формальних вимог, як це притаманно іншим суб'єктам, зокрема з погляду можливості застосування державного примусу до ліквідаційно-відновлювальних процедур банкрутного типу. Гроші як основний банківський ресурс через їх абсолютну ліквідність та багато інших властивостей утворюють таке розмаїття можливостей для використання, запозичення, зміни стану та боргових відносин, що фіксація чіткими формальними вимогами певного правового положення особи, яка ними оперує на професійному рівні, тут не завжди можлива. Навіть у разі відповідної можливості є ціла низка чинників, про які буде говоритися у цій роботі і які протягом нетривалого періоду можуть перетворити досить успішну банківську установу на таку, що не має ліквідних засобів, має приховану боргову заборгованість чи іншим чином несе елементи нестабільності.

Зокрема, в одній зі справ керівництвом НБУ були узагальнені фактичні проблемні аспекти діяльності банку, що спонукали НБУ до ухвалення відповідного рішення: «Банк на момент прийняття цього рішення втратив ліквідність та власний капітал, припустився грубих порушень законодавства з питань готівкового обігу та вчасно не виконував зобов'язання перед вкладниками та іншими кредиторами, зокрема, за рефінансуванням перед НБУ» [4].

У цьому контексті варто також співвіднести поняття «платоспроможність» та «ліквідність фінансово-кредитної установи». В економічній літературі навіть відмежовуються три стадії взаємодії категорій платоспроможності та ліквідності:

1) платоспроможність – ліквідність – за якою банк взагалі не має проблем у розрахунках за своїми зобов'язаннями та задоволенні потреб клієнтів у грошових коштах;

2) платоспроможність – неліквідність – коли банк по закінченню строку своїх зобов'язань не може їх погасити, але пізніше зможе коштом очікуваних грошових надходжень від операційної діяльності, а за прострочення строку платежу нараховує штрафні санкції;

3) неплатоспроможність – ліквідність – банк виплачує свої боргові зобов'язання у встановлений строк переважно коштом придбаної на ринку міжбанківських кредитів ліквідності [5, с. 97].

Ю.С. Жадан справедливо узагальнив думки вчених із цього питання: «Ліквідність банку відображає потенційні можливості кредитного інституту щодо виконання своїх боргових і фінансових зобов'язань, ступінь досяжності яких визначається відповідно до статичної та динамічної оцінок ефективності використання банківських ресурсів та їхнього розміщення» [6, с. 142].

Разом із тим намагання здійснити більш чітке співвідношення платоспроможності та ліквідності в економічній літературі не завжди коректно відповідає положенням нормативно-правових актів. Зокрема, на думку Л. Вдовенко, поняття «платоспроможність» та «ліквідність» «за своїм змістом дуже близькі, але ліквідність – більш сміливе поняття, оскільки від ліквідності балансу залежить платоспроможність <...> основною ознакою ліквідності є формальне перевищення вартості оборотних активів над короткостроковими пасивами: чим більше таке перевищення, тим фінансовий стан підприємства є сприятливішим із позиції ліквідності» [7]. Доводиться констатувати, що такий підхід є досить звуженим як для аналізу майнового стану банківської установи. Зокрема, згідно з Положенням про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи, затвердженим правлінням НБУ 30.04.2009 р. № 259, визначаються більш широкі підстави.

Визначається порядок застосування таких інструментів регулювання ліквідності банківської системи, як-от: процентні тендери з підтримання ліквідності банків; надання кредитів овернайт або оперативне вилучення Національним банком ліквідності банків шляхом розміщення депозитних сертифікатів овернайт; операції з рефінансування банків тощо – усі ці механізми інституту розкривають доступні види управління ліквідністю банків, що здійснюється у правовій формі, та визначають чітку межу між поняттями «ліквідність» та «платоспроможність». Зокрема, у п. 6 гл. 2 розділу I відповідного Положення чітко зазначено, що НБУ установлює для банків однакові умови регулювання їх ліквідності та здійснює підтримку ліквідності банків, які не віднесено до категорії неплатоспроможних. Отже, ризик втрати ліквідності може бути охарактеризований лише як передумова для неплатоспроможності, а не її змістовний елемент.

В окремих роботах зазначено: «Поняття «платоспроможність», як і поняття «ліквідність», характеризують здатність банку виконувати свої фінансові зобов'язання. Відмінність полягає в тому, що платоспроможність передбачає виконання зобов'язань коштом власного капіталу, тоді як ліквідність – повне виконання всіх зобов'язань банківської установи» [8]. Такий підхід не враховує низку елементів платоспроможності, які не залежать від здатності банку виконувати зобов'язання коштом власного капіталу. Йдеться, наприклад, про достатність власного капіталу для задоволення вимог кредиторів, але наявність так званих проблемних кредитів цілком здатна утворити підстави неплатоспроможності банківської установи.

На жаль, у банківському законодавстві чітко не визначено поняття «ліквідність банківської установи», так само як і поняття «платоспроможність». У ст. 69 Закону України «Про банки та банківську діяльність» лише зазначено: «Банк зобов'язаний подавати Національному банку України фінансову і статистичну звітність щодо роботи банку, його операцій, ліквідності, платоспроможності, прибутковості, а також інформацію афілійованих осіб банку з метою оцінки фінансового стану банку». Власне, ще можна знайти згадування у законі поняття «норматив ліквідності» як критерію віднесення банку до категорії «проблемний», чи неплатоспроможний (ст.ст. 75–76 Закону).

Особливо детально відповідні відносини врегульовано з урахуванням повноважень Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Можна звернути увагу на дефініцію п. 8 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» та абз. 14 п. 2.1 гл. 2 розділу I «Положення про виведення неплатоспроможного банку з ринку», затвердженого Рішенням виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб: «Неплатоспроможний банк – банк, щодо якого Національний банк України прийняв рішення про віднесення до категорії неплатоспроможних у порядку, передбаченому Законом України «Про банки і банківську діяльність». Якщо ж звернути увагу на категорію неплатоспроможності, закріплену в останньому зі згадуваних законів, стає очевидним її динамічний характер, що ускладнює прийняття об'єктивного рішення щодо майнового стану кредитно-фінансової установи.

Зокрема, Закон «Про банки та банківську діяльність» у ст. 76 не виокремлює поняття «платоспроможність», але визначає його у прив'язуванні до інших категорій та умовних обставин, зокрема,

неузгодження банком своєї діяльності із вимогами законодавства; зменшення розміру регулятивного капіталу; невиконання банком своїх зобов'язань тощо.

Єдиною статичною ознакою поняття «неплатоспроможність банківської установи» в цьому контексті виступає категорія проблемності банку, яка виникає також з не менш динамічних обставин, визначених у ст. 75 Закону «Про банки та банківську діяльність, таких як: 1) зменшення на 5 і більше відсотків щоденного розміру регулятивного капіталу нижче встановленого нормативно-правовими актами НБУ мінімального розміру регулятивного капіталу – 5 і більше разів та/або значення нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу нижче встановленого нормативно-правовими актами НБУ значення – два і більше разів; 2) невиконання вимоги вкладника або іншого кредитора, строк якої настав 5 і більше робочих днів тому, та/або встановлено факти невідображення в бухгалтерському обліку документів клієнтів банку, що не виконані банком у встановлений законодавством України строк; 3) системне порушення банком законодавства, що регулює питання запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму; 4) зменшення на 5 і більше відсотків значення хоча б одного з нормативів ліквідності нижче мінімальних нормативних значень, встановлених нормативно-правовими актами НБУ, що розраховуються: за щоденними розрахунками – 5 і більше разів; щодаки – 2 і більше разів; 4-1) обсяг негативно класифікованих активів банку (крім санаційного) становить 40% і більше загальної суми активів, за якими має оцінюватися ризик та формуватися резерв згідно з нормативно-правовими актами НБУ; 5) банк не має ефективних та адекватних систем внутрішнього контролю та/або управління ризиками, що створює загрозу інтересам вкладників чи інших кредиторів банку; 6) систематичне подання та/або оприлюднення недостовірної інформації або звітності з метою приховування реального фінансового стану банку, зокрема щодо операцій із пов'язаними з банком особами.

Лише другий із визначених вище пунктів, згідно з ст. 78 Закону, може бути чітко кваліфікований як такий, що містить чітко окреслену підставу проблемності банку. Разом із тим у відповідних положеннях не встановлено ані розмір, ані характер (предмет) вимоги відповідного вкладника або кредитора.

Саме із цих позицій стає зрозумілою думка Ю.І. Руснак: «Механізмом забезпечення ліквідності комерційних банків є встановлені державою вимоги до ліквідності, платоспроможності, структури капіталу. Кожен показник окремо недостатній для того, щоб однозначно стверджувати, що стан конкретного банку ліквідний» [9, с. 59].

Зарубіжний досвід свідчить, що найчастіше проблемний банк визначають за результатами отримання негативного (незадовільного, поганого) рейтингу. Наприклад, у США органи банківського нагляду використовують рейтинговий підхід в оцінці банку як проблемного. Такий рейтинг включає, зокрема, оцінку якості активів, капіталізації, ліквідності, прибутковості і виставляється на підставі результатів інспекційних перевірок у межах від 1 до 5. Якщо банк отримує рейтинг від 4 до 5, він автоматично визнається проблемним. За загальним правилом, проблемним визнається банк, який має виявлені фінансові, управлінські, операційні недоліки, що загрожують збереженню його фінансової стабільності. «З метою відновлення платоспроможності такого проблемного банку йому ставиться завдання відновити нормальний стан, а за неможливості (нездатності) такого відновлення застосовуються більш жорсткі заходи, наприклад, перехід банку в розпорядження Федеральної корпорації страхування вкладів (FDIC) або злиття (присєднання) з більш фінансово стійким банком. Такі заходи видаються достатньо ефективними, оскільки лише приблизно 13% банків, включених до списку проблемних банків, ліквідуються» [10].

При цьому треба враховувати, що віднесенню банку до категорії неплатоспроможних передусім низка правових станів, сукупність яких, хоча й не визнається у літературі ознаками неплатоспроможності відповідних господарюючих суб'єктів, кваліфікується «каталізатором» відповідних процесів: 1) невміле управління банком; 2) відсутність корпоративної дисципліни; 3) шахрайство та маніпуляції працівників банку; 4) недотримання пруденційних норм; 5) корупція в банківській системі щодо видачі проблемних кредитів; 6) поспішні та непродумані ринкові реформи під тиском МВФ та інших закордонних організацій; 7) нав'язлива діяльність банків із залучення клієнтів [11]. Не оспороюючи загалом проблемність зазначених питань, все ж варто вказати на певний недолік відповідного підходу, пов'язаний із тим, що він не дає змоги виокремити безпосередні причини неплатоспроможності банку від тих умов, в яких здійснюється банківська діяльність в Україні загалом. Із таким самим успіхом можна кваліфікувати причини зменшення прибутковості банку чи, навпаки, навіть причини успішної роботи банківської установи. Адже кожна із названих причин не містить елементів негативного результату діяльності банку в об'єктивному матеріальному вимірі. Зокрема, «нав'язлива діяльність банків» може не мати жодного відношення до неплатоспроможності, а «поспішність реформ» формує умови діяльності як платоспроможних, так і неплатоспроможних банків. Проте, за всієї вразливості, зазначена класифікація чітко показує, що категорія неплатоспроможності банків не може бути зведе-

на до простого оцінювання майнового стану банку-боржника на певний період часу і вимагає більш комплексних та конкретизованих елементів (ознак).

Зважаючи на широту відповідних чинників проблемності банківської установи та її подальшої неплатоспроможності, варто вказати на те, що, скоріше, можна виділяти основні та додаткові чинники такого економіко-правового стану, аніж повну їх сукупність. Зокрема, як правило, в основі неплатоспроможності банківської установи (це засвідчує досвід України), виступають «проблемні кредити», що почасти призводять до переведення банку у категорію проблемного, а згодом неплатоспроможного. Як правильно зазначається у літературі, збільшення в структурі кредитних портфелів банків частки проблемної заборгованості призводить до «збиткового фінансового результату та зниження рівня капіталізації банківських установ <...>, проблем із платоспроможністю та ліквідністю, погіршення репутації, що негативно позначається на результатах фінансової діяльності банків» [12]. У змісті поняття «проблемний кредит» проявляється уся глибина проблем визначення обсягу платоспроможності банківської установи із правових позицій.

Йдеться про те, що, з першого погляду, проблемний кредит банківської установи є складовою частиною його дебіторської заборгованості, що має призводити до «проблем» для відповідного боржника банку. Але насправді через корупційні чинники, недолугість деяких законодавчих приписів, недосконалість судового захисту прав кредиторів у вітчизняній економіко-правовій системі, «проблемний кредит» стає основою втрати фінансової стабільності самим банком, провокуючи незадовільний фінансовий стан останнього. По суті, збагачення недобросовісних боржників та, можливо, використання тінювих схем неповернення банківських кредитів із метою виведення акціонерами банку частини прибутку банку на свою користь. Тут ситуація трансформації відносин проблемного кредиту у відносини проблемного банку стає дуже небезпечною, може бути виявлена лише за умови надзвичайно кваліфікованої роботи представників кредиторів банку, зокрема вкладників, що не завжди можна зробити у зв'язку з відсутністю реальних механізмів впливу третіх осіб на процедури неплатоспроможності банку порівняно з процедурами банкрутства в звичайному провадженні щодо неспроможності. Залучення експертів до цього процесу є необхідним.

Важливим у цьому контексті було б враховувати міжнародні стандарти оцінки проблемності банківської установи. Зокрема, Базельський комітет у рекомендаціях 2015 р. «Керівні принципи для виявлення та вирішення проблеми із слабкими банками» (далі – Керівні принципи) [13] виділив поняття «слабкий банк», що має бути співвіднесено з категорією неплатоспроможної та неліквідної банківської установи. Зокрема, у Керівних принципах визначається, що слабкий банк – це той, чия ліквідність чи платоспроможність погіршується або незабаром буде погіршена, якщо вона не має перспектив значного покращення фінансових ресурсів, профілю ризику, бізнес-моделі, управління ризиками системи та контролю та/або поліпшення якості управління [13].

Загалом такий підхід щодо виділення поняття «слабкий банк» є більш гнучким та реалістичним порівняно зі встановленням правових станів проблемного банку та неплатоспроможного банку, що здійснюються НБУ. Поняття «проблемність» містить більш негативний підтекст, аніж «слабкість», зважаючи на звичайне розуміння цих понять. «Слабкий банк» може не мати будь-яких проблем у правовому вимірі, але очікування таких проблем може заважати його нормальному функціонуванню. Разом із тим слабкий банк не втрачає перспектив «життєздатності», що для «проблемного банку» є менш очевидним. У цьому контексті не можна не згадати пропозиції економістів виділяти поняття «надійність банку» [14].

Висновки. З цього погляду видається необхідним кардинально змінити підхід до визначення, зокрема, неспроможного банку, виключивши з його змісту перемінні чинники, але позначивши лише неформальну ознаку – рішення НБУ, що може бути прийнято лише стосовно проблемного банку, який не виявляє перспектив життєздатності у зв'язку зі втрагою реальної довіри інвесторів та клієнтів, що має визнаватися на підставі експертного висновку, а не суб'єктивного чиновницького рішення.

Список використаних джерел:

1. Барановський О.І. Проблемні банки: виявлення і лікування / О.І. Барановський // Вісник НБУ. – 2009. – № 11. – С. 18-31.
2. Ліквідність банку: окремі аспекти управління та світовий досвід регулювання і нагляду: Науково-аналітичні матеріали. Вип. 11 / В.С. Стельмах, В.І. Міщенко, В.В. Крилова, Р.М. Набок, О.Г. Приходько, Н.В. Гришук. – К.: Національний банк України. Центр наукових досліджень. 2008. – С. 10.
3. Тарасевич Н.В., Матвієнко В.О. Управління ліквідністю банку в сучасних умовах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3010/1/Управління%20ліквідністю%20банку%20в%20сучасних%20умовах.pdf.
4. Суд підтвердив правомірність постанови НБУ про визнання Банку «Фінансова ініціатива» неплатоспроможним [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.5.ua/ekonomika/sud-pidtvverdyyv-pravomimist-postanovy-nbu-pro-vyznannia-banku-finansova-initsiatyva-neplatospromozhnym-134249.html>.

5. Ребрик Ю.С. Проблема трактування категорій «ліквідність» та «платоспроможність» у банківській діяльності / Ю.С. Ребрик // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник наукових праць. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – Випуск 28. – С. 93–99.
6. Жадан Ю.С. Теоретичні аспекти платоспроможності банку / Ю.С. Жадан // Управління розвитком. – 2013. – № 23(163). – С. 142–143.
7. Вдовенко Л. Платоспроможність підприємств: сутність та методика розрахунку показників / Л. Вдовенко // Економічний аналіз. – 2012. – Випуск 10. – Частина 2. – С. 27.
8. Міщенко В.І. Банківські операції: Підручник / В.І. Міщенко, Н.Г. Слав'янська, О.Г. Коренева. – 2-е вид., переробл. і доп. – К. : Знання, 2007. – С. 84- 85
9. Руснак Ю.І. Правове регулювання ліквідності та платоспроможності банків / Ю.І. Руснак // Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2016. – Серія ПРАВО. – Випуск 36. – Том 2. – С. 58–61.
10. Собчук Ю. Банки у правовідносинах неспроможності / Ю. Собчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbisnbuv/cgiirbis64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/urykr_2013_2_9.pdf.
11. Шестаак Л.В., Веремієнко С.В. Причини банкрутства банків у країнах, що розвиваються [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2016/2_2016/part_3/26.pdf.
12. Олійник А.В. Проблемні кредити та їх вплив на платоспроможність банків в Україні / А.В. Олійник, І.В. Воловник // Економіка та суспільство – Мукачівський державний університет. – 2016. – Випуск 6. – С. 300–307.
13. Guidelines for identifying and dealing with weak banks [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bis.org/bcbs/publ/d330.pdf>.
14. Шептуха О.М. Управління ризиком ліквідності і платоспроможності банку / О.М. Шептуха, М.М. Волвенкова, О.О. Коротка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/156.pdf>.

СТАДНІК І. В.,

старший викладач кафедри теорії та історії держави і права та адміністративного права (Донецький національний університет імені Василя Стуса)

УДК 346.11

ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕХАНІЗМУ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Статтю присвячено аналізу поняття та змісту ефективності механізму господарсько-правового регулювання. Обґрунтовується значення ефективності механізму господарсько-правового регулювання як внутрішньої властивості самого механізму і як результату його дії.

Ключові слова: механізм господарсько-правового регулювання, ефективність механізму господарсько-правового регулювання, економічна ефективність, соціальна ефективність, юридична ефективність.

Статья посвящена анализу понятия и содержания эффективности механизма хозяйственно-правового регулирования. Обосновывается значение эффективности механизма хозяйственно-правового регулирования как внутреннего свойства самого механизма и как результата его действия.

Ключевые слова: механизм хозяйственно-правового регулирования, эффективность механизма хозяйственно-правового регулирования, экономическая эффективность, социальная эффективность, юридическая эффективность.

The article analyzes the concept and content of the economic-legal regulation mechanism's effectiveness. The value of efficiency of the mechanism of economic-legal regulation was substantiated in two aspects: as the internal attributes of the mechanism, and as a result of its actions.

Key words: mechanism of the economic-legal regulation, efficiency of the mechanism of economic-legal regulation, economical efficiency, social efficiency, legal effectiveness.

